

andringer, fordi man deri vil see Angreb paa overordentlig vigtige hygieiniske Foranstaltninger, kan det dog maaskee være hensigtsmæssigt, at jeg endnu et Dieblif dvæler ved denne lille Sag. Naar vi tage dens Historie i Betragtning, vide vi jo, at den er fremkommen i en Tidperiode, da man her i Kjøbenhavn og i flere andre Byer havde gennemgaaet store Ulykker paa Grund af store Epidemier, navnlig Choleraepidemien. Man var dengang gennemtrængt af det Duffelige i hygieiniske Foranstaltninger, idet det viste sig, at Sygdommen, hvor de sanitaire Forhold i mange Henseender havde været uhensigtsmæssige, havde været meest volbsom og heftig; der vare de fleste Tilfælde af Sygdom og Dødsfald forekomne. Dette følte man meget stærkt, navnlig her i Kjøbenhavn, og under Indtrykket af alle disse Fornemmelser kom man til at skabe Foranstaltninger, som skulde afhjælpe de Ulemper, hvis Betydning man i saa høi Grad havde følt. Forholdet stillede sig imidlertid dengang og har siden stillet sig ganske anderledes paa Landet, og man kan derfor ikke i den Henseende drage en Parallel imellem Kjøbstæderne og Landet. Jeg troer ikke, det kan nægtes, men at det maa erkjendes af Enhver, som seer paa Sagen med upartist Die, at de Bestemmelser, der vedtoges for Landet, ere skrevne uden det fornødne Hensyn til Forholdene dersteds, idet de i en væsentlig Grad ere formede efter, hvad man har anseet nødvendigt i Kjøbstæderne; der passe de, men de passe i en saare lidet Grad paa Landet. Det hele Apparat blev dengang med stor Varme sat i Værk af Regjeringen, og det blev kraftigt understøttet af forskjellige Autoriteter, navnlig lægevidenskabelige. Der tilveiebragtes saaledes virkelig en heel Deel Sundhedsvedtægter paa Landet, paa hvilke de Delegerede fra de enkelte Sogne, der mødte ved denne Leilighed, omfider gif ind, og paa den Maade bleve de førte over i Sogne, hvor man tog dem uden egentlig at være gennemtrængt af nogen Følelse af Nødvendigheden af store Foranstaltninger i denne Henseende; i Almindelighed tænkte man: Ja, Herregud! komme disse Bestemmelser ikke meget til Nytte, kunne de ikke heller skade. Det har imidlertid allerede ved den første Fornæelse af denne Lov viist sig, at

mange Landcommuner, efter den Erfaring, de havde faaet, trak sig tilbage fra disse Vedtægter, og andre, som ikke gjorde dette, have ladet dem bestaae, uden paa nogenjomhelst Maade at bringe dem til Anvendelse. Skulde det blive nødvendigt, vil dette nærmere kunne oplyses. Jeg troer heller ikke, at noget af Thingets ærede Medlemmer vil nægte, at de Bestemmelser, der i saa Henseende ere blevne de almindelige, ere af den Art, at det endog i flere Punkter næsten falder comist, at de ere blevne slaaede fast til almindelig Veiledning. — I Kjøbstæderne stilles Forholdet sig naturligtvis meget anderledes, men jeg seer ikke, og Udvalget har heller ikke kunnet see, at der ved de Endringsforslag, hvormed det er fremkommet, opstaaer nogenjomhelst Fare for den gode Virksomhed, Sundhedsvedtægterne der kunne udøve, eller for den Betydning, som de i det Hele have. Dvertimod maae de Bestemmelser, som her ere foreslaaede ogsaa for Kjøbstæderne, ligefrem medføre det Gode, at man faaer en større Bevægelighed i det Hele og stadig vil kunne fremme disse Vedtægter, eftersom Livens Behov fører det med sig. — Jeg skal nu saaledes anbefale disse Endringsforslag paa det Bedste, idet jeg siden vil faae Leilighed til at besvare de Indvendinger, der maatte blive gjorte imod dem. Jeg skal sluttelig kun tilføie den Bemærkning, at Endringsforslagene ere formede saaledes, som de ere, efter Conference med vor høitagtede Justitsminister, og at han i det Væsentlige ikke har havt Noget imod dem at erindre.

II. Sags: Dersom vi ved Lov kunde forbedre Folks Sundhed, saa vilde det jo virkelig være et stort Gode, man derved vilde opnaae, og det vilde tillige være et Bidrag til Statsformuens Forøgelse, thi jo sundere og raskere Folk ere, desto mere maa man antage, at de erhøerbe. Da dette imidlertid er et Formaal, der neppe kan naages, saa har man indskrænket sig til at forsøge paa, hvorvidt man kunde forhindre stabelig Indvirkning paa Sundheden i det Hele, og da man fra andre Steder har høstet en rig Erfaring om, hvorledes det, som ogsaa af den ærede Ordfører bemærket, under en Epidemi er overordentlig farligt, at der findes Samlinger af Uhumfsheder,